

Roller och ansvar inför nyanskaffning av förvaring för kyrkliga textilier

I samband med planering och anskaffande av en ny förvaring för kyrkans liturgiska textilier är många aktörer inblandade. Detta rådgivningsblad informerar om vilka det är och vilka roller de har. Bladet vänder sig till församlingar, länsstyrelser och stift.

Varje kyrka är unik och har sina egna föremål. Det finns därför inga standardmöbler för förvaring av kyrkliga textilier, utan de måste utformas för respektive kyrka. Kyrkornas yttre och inre förutsättningar är olika och måste tas med i planeringen. Förvaringen ska:

- anpassas för att rymma kyrkans textilier,
- anpassas till kyrkans interiör,
- anpassas till kyrkans klimat.

Roller och ansvar

Vid planering och tillverkning av förvaring för kyrkliga textilier är det viktigt att samla olika kompetenser.

Beställare/brukare

- Huvudansvarig; beställare/projektledare från församlingen.
- Användare; församlingens inventarieansvariga, vaktmästare, präster och kyrkvårdar som ska hantera textilierna.

Planering

- Textilkonservator med kunskaper om vård och förvaring av kyrkliga textilier.
- Arkitekt/inredningsarkitekt med kunskaper om formgivning av förvaring i kyrkor.

Utförare

- Finsnickare och andra hantverkare, för tillverkning av förvaringen.

Uppmätning av kyrkliga textilier.

Foto: Gabriel Hildebrand, Riksantikvarieämbetet.

Råd och stöd

- Stiftet; stiftsantikvarier har kunskap och ger råd i frågor kring det kyrkliga kulturarvet och är ett stöd i dialogen med länsstyrelserna. Stiftsantikvarierna administrerar kyrkoantikvarisk ersättning (KAE) och kyrkobyggnadsbidrag (KBB).
- Länsmuseet; antikvarier och/eller konservatorer är experter på det kyrkliga kulturarvet i länet.

Tillstånd

- Länsstyrelsen fattar beslut om förändringar i kyrkorummet, ny textilförvaring samt eventuell flytt av kyrkliga inventarier enligt kulturminneslagen.

Alla dessa kompetenser behöver samråda om placeringen och utformningen för bästa resultat. De bidrar med olika kunskaper.

Var ute i god tid, eftersom handläggning av tillstånd kan ta tid.

Checklista för ny förvaring för kyrkliga textilier

- Utse projektansvarig från församlingen som samordnar och står för beställningen.
- Kontakta stiftsantikvarien och länsmuseum för råd.
- Kontakta länsstyrelsen för råd angående tillståndsförfarandet.
- Kontakta en textilkonservator eller annan person med erfarenhet av liknande uppdrag för uppmätning av textilierna. En textilkonservator kan även ge råd angående liggande eller hängande förvaring av textilierna.
- Kontakta en arkitekt med erfarenhet av liknande uppdrag för ritningar, förslag på placeringar och utformning av förvaringen.
- Gör klimatundersökning på den tilltänka platsen i kyrkan. Kontakta en konservator eller annan professionell konsult med dokumenterad erfarenhet för hjälp med mätningar och analyser av inomhusklimatet.
- Kontakta snickare och andra hantverkare för tillverkningen av förvaringen.
- Ansök om tillstånd enligt lagen (1988:950) om kulturminnen m.m. (KML) till länsstyrelsen, när det finns ritningar och färdiga handlingar för förvaringen. Ansökan görs på en särskild blankett.
- Följ upp arbetet och slutbesiktiga så att alla är nöjda.

- Vädra förvaringen i minst en månad innan den tas i bruk.
- Se till att textilierna är rena innan de placeras i förvaringen.
- Placera ut textilierna i förvaringen i samarbete med den som har gjort uppmätningarna.
- Märk upp lådor och galgar.
- Se till att alla som hanterar textilierna i församlingen får information om hur textilierna ska förvaras.

Se även: Vårda väl-blad om kyrkliga textilier.

Litteratur och länkar

- Att vårda en kyrka*. 2004. Elisabeth Svalin (red.). Riksantikvarieämbetet, Svenska kyrkan och Verbum Förlag AB, Stockholm.
<http://kulturarvsdata.se/raa/samla/html/65>
- Benjaminson, L. 2012. "Kyrkotextil, användning och lagstiftning" i *Textilkonservering – Att vårda ett kulturarv*. P. Christensson & V. Overland (red.). Svenska föreningen för textilkonservering, Bohusläns museums förlag, Uddevalla, s. 107–113.
- Handbok för beställning och utförande av konservering av kyrkliga kulturminnen*. 2010. L. Nilsen (red.). Riksantikvarieämbetet, Stockholm.
<http://kulturarvsdata.se/raa/samla/html/154>
- Kulturmiljölag (1988:950)*, (KML)
www.notisum.se/rnp/sls/lag/19880950.htm
- Kulturmiljöförordning (1988:1188)*
www.notisum.se/rnp/sls/lag/19881188.htm
- Länsstyrelserna: www.lst.se
Riksantikvarieämbetet: www.raa.se
Se t.ex. <http://www.raa.se/lagar-och-stod/kml-kulturminneslagen/kyrkliga-kulturminnen-4-kap/>
Svenska kyrkan: www.svenskakyrkan.se

RIKSANTIKVARIÄMBETET

Detta blad ingår i en serie för råd om vård och förvaltning av kulturarvet. Bladet är utarbetat i samarbete med Studio Västsvensk Konservering, Lotti Benjaminson och Ingeborg Skaar Textilvård AB.

Artikel är licensierad med CC BY där inget annat anges.
www.creativecommons.se/om-cc/licenserna/

Riksantikvarieämbetet

Box 1114, 621 22 Visby
Tel: 08-5191 8000. Fax 08-66 07 284
E-post: vardaval@raa.se
www.raa.se